

КАФЕДРА СЦЕНІЧНОЇ МОВА

СИЛАБУС

СОЛЬНИЙ СПІВ

Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Ступінь освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	026 Сценічне мистецтво
Освітньо-професійна програма	Сценічне мистецтво («Акторське мистецтво драматичного театру», «Акторське мистецтво театру ляльок»)

Курс	1-4
Семестр	2-7
ECTS	6
Аудиторних годин	96-денна 36-заочна
Лекції	
Практичні	
Індивідуальні	96-денна 36-заочна
Самостійна робота	84-денна 144-заочна
Семестровий контроль	2,3,5,6 – залік 4,7 – іспит

Інформація про викладачів	
ШБ, посада	Хуторська Анна Йосифівна, доцент кафедри сценічної мови
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Hutorska.pdf https://orcid.org/0000-0001-6933-8286
e-mail	snumiki@ukr.net

ШБ, посада	Соболева Олена Дмитрівна, доцент, заслужена артистка України
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Soboleva.pdf https://orcid.org/0009-0005-0546-1572
e-mail	sedyakin81@gmail.com

ШБ, посада	Томчук Тамара Миколаївна, доцент, заслужена артистка України
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Tomchuk.pdf https://orcid.org/0009-0000-5887-4251

e-mail	tomchuktamara44@gmail.com
ПІБ, посада	Німенська Жанна Валентинівна, старший викладач
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Nimenska.pdf https://orcid.org/0000-0002-4413-1876
e-mail	j.nimenska@gmail.com.
ПІБ, посада	Кохан Людмила Йосипівна, старший викладач
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Kohan.pdf https://orcid.org/0000-0003-4954-1804
e-mail	kokhan.luda@gmail.com
ПІБ, посада	Семенюк Оксана Михайлівна, викладач
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Semeniuk.pdf https://orcid.org/0000-0001-5876-2137
e-mail	oksanaivaneha@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Синтетична природа театрального мистецтва в цілому та нерозривний зв'язок вітчизняного театрального мистецтва з музикою обумовлюють важливість опанування дисципліни «Сольний спів» у системі професійної підготовки акторів драматичного театру та театру анімації. Сформовані під час індивідуальних занять вокально-технічні та вокально-виконавські уміння та навички стають необхідною складовою вокального сценічного мовлення, яке потребує від актора особливої витривалості голосового апарату, образного перевтілення, яскравої характерності звучання та виконавської інтерпретації. Силабус навчальної дисципліни «Сольний спів» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів «Сценічне мистецтво» («Акторське мистецтво драматичного театру і кіно», «Акторське мистецтво театру ляльок»). Силабус укладено відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчання. Силабус визначає обсяги знань, які повинні опанувати бакалаври відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Сольний спів», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень.

Метою вивчення навчальної дисципліни «сольний спів» є оволодіння здобувачем вищої освіти комплексом теоретичних знань щодо мистецтва співу та практичними навичками академічного (естрадного, джазового) сольного вокального виконавства, а також формування навичок самостійної роботи зі створення повноцінної вокальної складової сценічного образу, відповідно до образного змісту та драматургічного задуму театральної вистави.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні **знати**:

- особливості будови та функціонування співацького апарату та принципи професійної гігієни голосу;

- специфіку співацького звуковидобування (академічного, естрадного, джазового), звуковедення, дихання, артикуляції тощо;
- термінологію музичного мистецтва (визначення висоти та тривалості музичного звуку, темпів, штрихів звуковидобування та звуковедення, структури музичних творів тощо);
- основні особливості музичного мистецтва різних епох, художніх напрямів, течій, жанрів та національних музичних шкіл, а також особливості творчості композиторів, твори яких виконуються;
- особливості вокальної орфоєпії рідної та іноземних мов.

Уміти:

- демонструвати володіння вокально-технічними та вокально-виконавськими навичками акторського співу відповідно до власних індивідуальних можливостей;
- адекватно застосовувати навички самостійного опанування мелодики та ритму вокального твору, мати розвинуту музичну пам'ять;
- аналізувати інтонаційно-смісловий аспект, особливості мелодики та специфіку її розвитку, практично вдосконалювати чистоту інтонації та почуття ритму, навички вокальної артикуляції;
- практично застосовувати навички вокального дихання, адекватного особливостям мелодики, ритміки, динаміки та драматургії вокального твору;
- застосовувати навички фразування, відповідного до вербального тексту та драматургії вокального твору;
- надавати емоційне забарвлення виконанню, що відповідає характеру вокального твору та драматургії вистави, вільно застосовувати засоби музичної (вокальної) виразності;
- досягати тембрової, ритмічної та динамічної гармонійності, співзвучності та художньо обумовленого злиття голосів у ансамблі;
- створювати атмосферу творчого партнерства та ансамблю в процесі виконання вокального твору;
- самостійно складати інтерпретаційну стратегію сценічного образу вокального твору, осмислювати особливості драматургії вокального твору та створювати цілісну драматургію образу;
- свідомо, самостійно вдосконалювати особистісну естетичну культуру;
- опановувати новітні тенденції сучасного театрального мистецтва у вокальному дискурсі та творчо їх застосовувати у власній професійній діяльності.

Здобуті знання та уміння забезпечують формування таких **компетентностей**, зокрема:

- ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК05. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК06. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
- ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- СК01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.
- СК02. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.
- СК03. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.
- СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.

- СК05. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.
- СК06. Здатність до оперування специфічною системою виражальних засобів (акторсько-виконавськими, хореографічно-пластичними, музично-вокальними) при створенні сценічного твору.
- СК08. Здатність оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі реалізації художньої ідеї, осмислення та популяризації творчого продукту.
- СК09. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із зовнішнім контекстом.
- СК10. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефахівцям.
- СК11. Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.
- СК12. Здатність орієнтуватися в історії різних видів мистецтва, розуміти можливості використання їх виражальних засобів при створенні синтетичного за своєю природою твору сценічного мистецтва (творчого проєкту).
- СК14. Здатність враховувати етичні засади професійної діяльності.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування **програмних результатів навчання:**

- ПРН04. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.
- ПРН05. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення до розв'язання відповідних задач професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.
- ПРН06. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.
- ПРН07. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації).
- ПРН09. Обирати оптимальні художньо-виражальні (акторсько-виконавські, хореографічно-пластичні, музично-вокальні) та технічні засоби відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проєкту).
- ПРН15. Знати основні закони психології творчості.
- ПРН16. Вміти передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефахівцям.
- ПРН17. Вміти обирати адекватні засоби презентації результатів власної професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.

Перелік тем

I курс – 2 семестр

Тема 1. Визначення індивідуальних характеристик звучання здобувачів освіти та складання індивідуального плану їх подальшого розвитку та вдосконалення.

Тема 2. Будова та функціонування співацького апарату, професійна гігієна голосу. Ознайомлення з вокальною термінологією.

Тема 3. Співацьке дихання та постава. Сценічна культура актора-співака.

Тема 4. Технічні вправи: початкові співацькі навички у доступному діапазоні. Опрацювання технічно нескладних вокалізів, сольфеджування.

Тема 5. Основи фразування у мистецтві вокалу. Вивчення особливостей куплетної будови українських народних пісень та шляхів їх акторської інтерпретації.

Тема 6. Поетичне першоджерело вокального твору – взаємодія музики та тексту при створенні художнього образу твору. Опанування нескладних пісень та романсів з індивідуальної програми.

II курс – 3 семестр

Тема 7. Атака звуку, штрихи виконання, динамічне нюансування. Робота над вокалізами (академічні, джазові).

Тема 8. Дикція у мистецтві співу, активна артикуляція, закріплення норм вокальної орфоепії рідної мови.

Тема 9. Наспівність як передумова формування злагодженого звуковедення. Виконання українських народних пісень в обробках композиторів-класиків та сучасних композиторів (ліричні, жартівливі, драматичні тощо).

Тема 10. Опрацювання різних метро-ритмічних малюнків (пунктирний ритм, комбінації з шістнадцятими тривалостями тощо).

Тема 11. Формування уявлення про зв'язок музичного мовлення з інтонацією. «Персональне» мислення у вокальних творах, опанування пісень від першої особи.

II курс – 4 семестр

Тема 12. Технічні вправи: удосконалення звучання голосних та приголосних, йотовані звуки, спів вправ з емоційним забарвленням.

Тема 13. Розвиток вокального слуху та самоконтролю. Робота над вокалізом з сюжетним завданням («вокаліз-етюд», «вокаліз-дуєт», «жанровий вокаліз» тощо).

Тема 14. Резонаторні відчуття при співі – теорія та практика. Висока співацька форманта.

Тема 15. Норми вокальної орфоепії іноземних мов. Ознайомлення з пісенними традиціями народів світу, спів мовою оригіналу (за індивідуальними можливостями).

Тема 16. Стилстична специфіка творів. Виконання пісень українських композиторів-класиків, українських авторів першої половини ХХ ст. (солоспіви, романси, пісні).

III курс – 5 семестр

Тема 17. Розширення діапазону голосу та закріплення навичок сферичного звуку.

Тема 18. Тембр як головний виразовий елемент акторського співу, удосконалення звучання у різних регістрах. Опанування музики до кінофільмів (соло, дуєти діалогічної будови).

Тема 19. Ознайомлення з мелізмами (форшлагги, морденти тощо), складними ритмічними малюнками (синкопи, дуолі, тріолі тощо).

Тема 20. Особливості роботи з фонограмою. Виконання популярних пісень вітчизняних та зарубіжних композиторів ХХ ст.

Тема 21. Історико-культурна специфіка творів. Робота над вокальними творами академічної спрямованості (арія, арієта, канцона, романс, пісня тощо).

III курс – 6 семестр

Тема 22. Технічні вправи: згладжування регістрів, удосконалення навичок кантиленного звучання.

Тема 23. Виразові можливості голосу актора, пошуки власної самобутності. «Характерне» звуковидобування, що відповідає логіці художнього образу. Опанування музики до вистав (соло, дуєти, тріо).

Тема 24. Співаючий актор – «дуально-дуельна» форма сценічного буття. Виконання сучасних творів українських композиторів.

Тема 25. Рухливість голосу, опанування легкого природного звуковедення у прискореному темпі.

Тема 26. Довільна зміна вокального та мовленнєвого звуковидобування (вокалізація-декламація, вокалізація-розмова). Робота над номерами з мюзиклів, оперет, музичних комедій тощо.

IV курс – 7 семестр

Тема 27. Удосконалення вокально-технічних та вокально-виконавських навичок. Спів *a cappella* – мистецтво самоконтролю та взаємодія з публікою.

Тема 28. Створення індивідуальної акторської палітри засобів виразності для адекватного та актуального інтерпретування художнього образу. Робота над різножанровими вокальними творами вітчизняних та зарубіжних авторів, народними піснями.

Тема 29. Виконавський аналіз творів. Опанування номерів з власною акторською

інтерпретацією музично-поетичного твору. Створення відео-робіт.

Тема 30. Ансамбль як засіб формування творчого партнерства на сцені. Виконання вокальних творів ансамблями різних складів та форм.

Форми та технології навчання

Індивідуальні практичні заняття (очні та дистанційні), самостійна робота, публічні виступи, відео роботи.

Навчальні ресурси

Для забезпечення освітнього процесу використовується нотний фонд бібліотеки ХНУМ імені І. П. Котляревського, аудіо та відео записи, методична література. Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Viber, Messenger тощо.

Система оцінювання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для диференційованого заліку	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
64–74	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань студентів

90–100–A– відмінно – студент демонструє високий рівень свідомого музичного мислення та вокальної підготовки при створенні художнього образу твору (вірне відтворення мелодики та ритмічного малюнку, штрихів та динамічних відтінків, високий рівень опанування вокальним диханням тощо), наявність яскравої творчої інтерпретації вокального твору та високий рівень емоційного та змістовного наповнення, демонстрація творчої співпраці з концертмейстером та високий рівень ансамблевої узгодженості, сформованість та стійкість вмінь та навичок, що використовуються при публічному показі.

82–89–B– добре – студент демонструє достатньо високий рівень свідомого музичного мислення та вокальної підготовки при створенні художнього образу твору без суттєвих недоліків та помилок (вірне відтворення мелодики, незначні відхилення від ритмічного малюнку творів, достатній рівень володіння співацьким диханням та засобами виразності, наявність самобутнього тембрального забарвлення голосу тощо), наявність адекватної реалізації авторського задуму та елементи власної інтерпретації художнього твору, достатньо високий рівень емоційного наповнення та творчої співпраці з концертмейстером, значна ансамблева узгодженість з партнерами, достатня сформованість вмінь та навичок, що

використовуються при публічному виступі але недостатня їх стійкість.

75–81–С– добре — студент демонструє розвинутий рівень свідомого музичного мислення та належний рівень вокальної підготовки при створенні художнього образу, але має незначні недоліки чи помилки або деякі голосові вади, що можливо виправити при подальшому навчанні (незначні помилки при відтворенні мелодики та ритму творів, фразування та динамічних відтінків, значною мірою сформовані навички вокального дихання, можлива наявність зайвих призвуків у голосі чи форсованого звучання, нерозвинутий тембр тощо), адекватно реалізує композиторський задум але не має власної інтерпретації чи вона непереконлива, можливі незначні помилки вербального ряду, достатній рівень емоційного наповнення та узгодженості з партнерами по ансамблю та концертмейстером, навички та вміння, що використовуються при публічному виступі сформовані, але проявляються епізодично, наявне деяке сценічне хвилювання, що заважає створенню повноцінного враження від виступу.

64–74–D– задовільно – студент демонструє в цілому достатній рівень вокальної підготовки, наявні помилки при виконанні вокальних творів на музичному та вербальному рівнях (нечисте інтонування, недотримання ритму та неузгодженість темпів, неодноразово забуває вербальний текст, має посередні вокальні дані але демонструє їх незначний розвиток впродовж навчання), має достатній рівень емоційного наповнення художнього образу, власна інтерпретація відсутня, достатній рівень координації з концертмейстером та не заважає партнерами по ансамблю, демонструє достатню сформованість вмінь та навичок, що використовуються при публічному виступі але не має стабільності.

60–63–E– задовільно — студент демонструє посередню вокальну підготовку, але індивідуальну вокальну програму опанував, наявні значні помилки у виконанні творів на музичному та вербальному рівнях (нечисто інтонує, проблеми з відчуттям ритму, в'яла дикція та погана артикуляція, недостатньо сформовані навички вокального дихання, голосові вади, що складно виправити, має посередні вокальні навички та відсутність їх розвитку впродовж навчання), посередній рівень емоційного наповнення художнього образу та невиразна акторська робота, низький рівень координації з концертмейстером, може заважати партнерам по ансамблю, демонструє посередню та епізодичну сформованість вмінь та навичок, що використовуються при публічному виступі,

35–59–FX– незадовільно

(з можливістю повторного складання) – студент демонструє низький рівень вокально-технічної підготовки, не в повному обсязі опанував індивідуальну вокальну програму, наявні значні помилки при виконанні творів, що спотворюють текст музичного твору – забуває вербальний чи музичний текст, робить невиправдані зупинки, має значні голосові вади чи низький рівень вокальних навичок та вмінь, але розуміє необхідність їх виправлення, невиразна акторська робота та відсутність сценічної культури, відсутня координація при співпраці з концертмейстером.

0–34–F– незадовільно

(з обов'язковим повторним

вивченням дисципліни) – студент не опанував змістовну частину курсу, індивідуальна вокальна програма демонструється лише частково (менше половини), демонструє низький рівень вокально-технічної підготовки та не має свідомої мотивації до її покращення, акторське втілення непереконливе, відсутня вокальна та сценічна культура.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь здобувачів вищої освіти у міжнародних та вітчизняних конкурсах творчих робіт, концертах класу, факультету,

відвідування культурно-мистецьких заходів тощо.

Політика навчальної дисципліни

Викладання дисципліни відповідати вимогам «Положення ХНУМ імені І. П. Котляревського про академічну доброчесність» та «Кодексу академічної доброчесності ХНУМ імені І. П. Котляревського»

Рекомендовані джерела

1. Антонюк В.Г. Вокальна педагогіка (сольний спів): підручник. Київ: ЗАТ «Віпол», 2007. 174 с. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjaw6e95qn0AhXEmIsKHeWiDBIQFnoECAUQAQ&url=http%3A%2F%2F194.44.152.155%2Felib%2Flocal%2Fsk722654.pdf&usg=AOvVaw1o7wh3yJ-pXf1xM7ELbo-I> (дата звернення: 25.08.2023).
2. Артикуляційно-дихальний тренінг для студентів-вокалістів: метод. рек. для 1 та 2 курсу / [уклад. Т.С. Андріївська]. Харків : ХНУМ, 2019. 10 с.
3. Аспекти фізіології та медицини у постановці голосу: метод. рек. / Т.П. Павленко. Вінниця : НОВА КНИГА, 2008. 56 с.
4. Баланко О.М. Сучасна українська камерно-вокальна музика як виконавський феномен : навч. посіб. Житомир : О.О. Євенок, 2018. 207 с.
5. Бень Г. Л. Методика вокального виховання майбутнього актора драматичного театру : наук.-метод. зб. Львів : Видавничий центр Львівського нац. ун-ту ім. Івана Франка, 2016. 200 с.
6. Бокоч В.А., Кузьменко-Присяжна Л.І, Остапенко Л.В. До проблеми навчання естрадного вокалу // Молодий вчений. 2017. № 8. С. 31-34. URL: http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/8_48_2017.pdf (дата звернення: 25.08.2023).
7. Букач М.М. Взаємозв'язок голосу та слуху-основа вокального виховання // Наукові записки. НаУКМА. Т. 59 : Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. Київ : Національний університет «Києво-Могилянська академія», 2006. С. 9-16 URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6991/Bukach_Vzaiemozviazok_slukhu_ta_holosu.pdf (дата звернення: 25.08.2023).
8. Верещака А. О. Формування іміджу естрадного виконавця // Культура України. 2014. Вип. 46. С. 283–289. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ku_2014_46_37 (дата звернення: 25.08.2023).
9. Гнидь Б.П. Історія вокального мистецтва : навч. посіб. Київ : Вид-но НМАУ ім. П.І. Чайковського, 1997. 320 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Hnyd_Bohdan/Istoriia_vokalnoho_mystetstva.pdf?PHPSESSID=j8feuldjtgstfgo0ge0h97t12 (дата звернення: 25.08.2023).
10. Голос людини та вокальна робота з ним : монографія / [Г.Є. Стасько, О.Д. Шуляр, М.Ю. Сливозький та ін.]. Івано-Франківськ : Видавництво ПНУ, 2010, 336 с. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwifm4nk6Kn0AhVSEncKHTLTBzcQFnoECAIQAAQ&url=http%3A%2F%2F194.44.152.155%2Felib%2Flocal%2F2911.pdf&usg=AOvVaw0YmhBmk3XY0m2UpE4vkvxVM> (дата звернення: 25.08.2023).
11. Дорошенко В.О. Вокаліз у професійній підготовки студента-актора театру анімації : методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Сольний спів». Харків : ФОП Панов А.М., 2016, 92 с. URL: <https://repo.num.kharkiv.ua/bitstream/num/182/1/%d0%94%d0%be%d1%80%d0%be%d1%88%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be%20%d0%92%d0%be%d0%ba%d0%b0%d0%bb%d1%96%d0%b7.pdf> (дата звернення: 25.08.2023).
12. Дорошенко В.О. Сольний спів як засіб виховання студента-актора : навчально-методичний посібник. Харків : Колегіум, 2010. 152 с.

13. Дрожжина Н. Функції мікрофону у вокальному виконавстві на естраді // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: зб. наук. праць. ХНУМ ім. І.П. Котляревського. Харків, 2005. Вип. 15. С. 77–86. URL: <https://intermusic.kh.ua/vypusk15.pdf> (дата звернення: 25.08.2023).
14. Дрожжина Н.В. Теоретико-методичні засади естрадно-джазового співу: Навчально-методичний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра закладів культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації. Вид. 2-ге, допов. Харків : Естет Принт, 2019. 148 с.
15. Єрошенко О.В. Виразність вокального виконавства: художні та природні чинники // Культура України : зб. наук. ст./ Харків. держ. акад. культури. Харків, 2012. Вип. 36. С. 252-261. URL: https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/nauk_vid/rio_old_2017/ku/kultura36/31.pdf (дата звернення: 25.08.2023).
16. Каушмян Я.М. До моделі стилістики «національного» та «інтернаціонального» (на прикладі вокалізів С. Павлюченка, М. Завалішиної, О. та Р. Вороніних) // Аспекти історичного музикознавства : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І.П. Котляревського. Харків, 2018. Вип. 13. С. 141-153. URL: <http://num.kharkiv.ua/aspekty/vypusk13/%D0%9A%D0%B0%D1%83%D1%88%D0%BD%D1%8F%D0%BD%20%D0%AF.141-153%D1%81.pdf> (дата звернення: 25.08.2023).
17. Колубаєв О. Л. Галицька популярна пісня в процесі еволюції регіональної традиції естрадно-музичного мистецтва : автореф. дис. канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 - муз. мист-во; Одес. нац. муз. акад. ім. А.В. Нежданової. Одеса, 2014. 20 с.
18. Кушка Я. С. Методика навчання співу: Посібник з основ вокальної майстерності. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. 288 с. URL: <https://bohdan-books.com/upload/iblock/446/44653d92001b891e316f87eac6b057bf.pdf> (дата звернення: 25.08.2023).
19. Мадішева Т.П. Співак і мова. (Культура співу мовою оригіналу: теорія та практика). Харків : ШТРИХ, 2002. 160 с.
20. Музична естрада: словник / уклад. В.М. Откидач. Харків : І.В. Якубенко, 2004. 446 с.
21. Німенська Ж.В. Специфіка роботи над жанром народної пісні у класі Сольного співу (зі студентами спеціалізації «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно», «Акторське мистецтво театру ляльок»). Методичні рекомендації для здобувачів першого року навчання ОР «Бакалавр», галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 026 Сценічне мистецтво, ОПІ «Сценічне мистецтво» («Акторське мистецтво драматичного театру і кіно», «Акторське мистецтво театру ляльок»), Харків, ХНУМ, 2023. 28 с. URL: <https://repo.num.kharkiv.ua/items/8d7bcd92-4a14-43a9-8ea5-8218f4b986e4> (дата звернення: 25.08.2023).
22. Откидач В.М. Естрадний спів: метод. рек. для керівників і виконавців. Харків : Атос, 2009. 123с.
23. Поплавський М.М. Антологія сучасної української естради. Київ : Макрос, 2009. 415 с.
24. Рябуха Т. Витоки та інтонаційні складові української пісенної естради: дис. канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.03 - муз. мист-во. ХНУМ ім. І.П. Котляревського. Харків, 2017. 203 с.
25. Стахевич О.Г. З історії вокально-виконавських стилів та вокальної педагогіки: посіб. Вінниця : Нова Книга, 2012. 176 с.
26. Сторі Дж. Теорія культури та масова культура. Вступний курс / пер.з англ.. С.Савченка. Київ : Вид-во «Акта», 2005. 357 с. URL: https://hromadlib.files.wordpress.com/2016/08/storey_2005_theory.pdf (дата звернення 25.08.2023).
27. Томчук Т.М. Охорона співацького голосу студентів-акторів» Методичні рекомендації для здобувачів освіти денної форми навчання з навчальної дисципліни «Сольний

- спів», першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 026 Сценічне мистецтво, ОПП «Сценічне мистецтво» («Акторське мистецтво драматичного театру і кіно», Акторське мистецтво театру ляльок»), Харків. ХНУМ ім. І.П. Котляревського, 2023. 27 с. URL: <https://repo.num.kharkiv.ua/items/29967bab-37c5-4973-8509-b1cbc894dd58> (дата звернення 25.08.2023).
28. Хуторська А.Й. Використання традиційних та новітніх методів навчання співу для подолання негативного впливу сучасної *pop*-культури на співаків-початківців // Зб. наук. пр. І Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції «Голос представників голосомовних професій: актуальні проблеми, досвід та інновації». Харків : ХНПУ, 2019. С.152-156. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/2335/1/%d0%93%d0%be%d0%bb%d0%be%d1%81%20%d0%bf%d1%80%d0%b5%d0%b4%d1%81%d1%82%d0%b0%d0%b2%d0%bd%d0%b8%d0%ba%d1%96%d0%b2%20%d0%b3%d0%be%d0%bb%d0%be%d1%81%d0%be%d0%bc%d0%be%d0%b2%d0%bd%d0%b8%d1%85%20%d0%bf%d1%80%d0%be%d1%84%d0%b5%d1%81%d1%96%d0%b9%20.pdf> (дата звернення: 25.08.2023).
29. Хуторська А.Й. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів з дисципліни «Сольний спів» для здобувачів денної форми навчання, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 026 «Сценічне мистецтво», ОПП «Сценічне мистецтво» («Акторське мистецтво драматичного театру і кіно», Акторське мистецтво театру ляльок»), Харків. ХНУМ ім. І.П. Котляревського, 2023. 24 с. URL: <https://repo.num.kharkiv.ua/items/1c2ae614-b6cf-40d5-864c-e0441f1c7aed> (дата звернення 25.08.2023).
30. Шевченко Н. Синтез виконавських манер як творчий чинник сучасної вокальної музики // Вісник ДАКККиМ. 2012. № 3. С. 183–187. URL: https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/vydannia/visnyk/Visnyk_3_12_.pdf (дата звернення: 25.08.2023).
31. Finelly Patrick M. Sound Studies: Voice and Aurality in the Theatre // Theatre Journal 64 (2012) by The Johns Hopkins University Press.2012. P. 445–458. URL: https://digitalcommons.usf.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1003&context=the_facpub (дата звернення: 25.08.2023).
32. Linklater Kristin Freeing the natural voice. New York : Drama Book Specialists, 1976. 210 p. URL: https://kupdf.net/download/linklater-freeing-the-natural-voicepdf_5af49c2ae2b6f5b079c2cee2_pdf (дата звернення: 25.08.2023)
33. Liudmyla Shapovalova, Yuliia Nikolaievskia, Nataliia Mykhailova, Iryna Romaniuk, Anna Khutorska Vocal and choir performance in the music and theater university (psychological and communicative aspects) / AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research, 2021, 11/02-XX., p. 141-146. WoS URL: http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/110220/papers/A_24.pdf (дата звернення: 25.08.2023).
34. Riggs Seth. Singing for the Stars: A Complete Program for Training Your Voice. Alfred Music Publishing, 1992. 96 p.
35. Sarrazin Natalie Music and the Child. Open Suny Textbooks, State University of New York at Geneseo. 2016. 309 p. URL: <https://milneopentextbooks.org/music-and-the-child/> (дата звернення: 25.08.2023)
36. Stoloff B. Blue scatitudes. Vocal improvisation on the blue. Brooklyn, New York: Gerard and Sarzin Publishing Co., 2003. 77 p.

Інтернет ресурси

1. Бібліотека Львівської національної академії імені М.В. Лисенка. URL: <https://places.biz.ua/culture-and-art/libraries/biblioteka-lvivskoj-natsionalnoji-muzychnojakademiji-imeni-m-v-lysenka/> (дата звернення: 25.08.23).
2. Бібліотека Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського. URL: <http://lib.knmau.com.ua/> (дата звернення: 25.08.23).
3. Бібліотека Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової <http://odma.edu.ua/library> (дата звернення: 25.08.23).
4. Електронний каталог української нотної літератури URL: <http://ukrnotes.in.ua/poshuk.php> (дата звернення: 25.08.2023).
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення: 25.08.2023).
6. Харківська державна наукова бібліотека імені В.Г. Короленка. URL: <https://korolenko.kharkov.com/> (дата звернення: 25.08.23).
7. Харківська спеціалізована музично-театральна бібліотека імені К.С. Станіславського. URL: <http://mtlib.org.ua/> (дата звернення: 25.08.23).
8. Akademia Teatralna im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie (Театральна академія імені О. Зельверовича, Польща, м. Білосток) URL: <https://akademia.at.edu.pl/> (дата звернення: 25.08.2023).
9. Guildhall school of music and drama URL: <http://www.gsmd.ac.uk/> (дата звернення: 25.08.2023).
10. Lietuvos Musikos ir teatro akademija (Литовська академія музики та театру) URL: <https://lmta.lt/en/> (дата звернення: 25.08.2023).